



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 528/2012-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. S. a A. S., B., zastúpených P., spol. s r. o., konajúcou advokátom JUDr. R. P., B., ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s právom vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s právom pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 22/2011 z 18. augusta 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. a A. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2011 doručená sťažnosť M. S. a A. S. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s právom vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s právom pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 22/2011 z 18. augusta 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovatelia boli v procesnom postavení žalovaných účastníkmi občianskeho súdneho konania o zaplatenie sumy 2 100 000 Sk, neskôr o 69 707,23 €, ktoré sa začalo v roku 2003. Žalobkyňa sa žalobou podanou proti sťažovateľom domáhala, aby ich súd zaviazal zaplatiť jej žalovanú sumu s príslušenstvom ako doplatok kúpnej ceny za predaj nehnuteľností podľa kúpnej zmluvy z 8. novembra 1999. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom sp. zn. 5 C 47/03 z 25. mája 2005 (ďalej len „okresný súd“ a „rozsudok okresného súdu“) žalobe v celom rozsahu vyhovel a zaviazal sťažovateľov nahradiť žalobkyni trovy konania. Na odvolanie sťažovateľov krajský súd rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. K priebehu a predmetu konania pred všeobecnými súdmi sťažovatelia uviedli, že pôvodná žalobkyňa sa žalobou domáhala zaplatenia žalovanej sumy ako doplatok kúpnej ceny za predaj viacerých nehnuteľností: *„Proti rozsudku okresného súdu sťažovatelia podali včas odvolanie odôvodnené podľa § 205 ods. 2 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Tento istý odvolací dôvod neskôr v podaní z 10. decembra 2009 podrobnejšie*

vysvetlili doplnením ďalšej právnej argumentácie v jeho prospech. Následne krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobkyni nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Jedným z rozhodujúcich dôvodov obsahu napadnutého rozsudku bol fakt, že krajský súd sa podaním sťažovateľov z 10. decembra 2009 a v ňom uvedenými skutočnosťami výslovne odmietol zaoberať.“

4. Z tejto skutočnosti sťažovatelia vyvodzujú porušenie svojich označených práv, keď na odôvodnenie sťažnosti v podstatnom uviedli:

„Krajský súd odňal sťažovateľom prístup k súdnej ochrane tým, že zo svojho rozhodovania (i) výslovne vylúčil právnu okolnosť, na ktorú bol povinný prihliadnuť z úradnej povinnosti (absolútna neplatnosť právneho úkonu), a (ii) výslovne odmietol konať o procesnom úkone sťažovateľov, vykonanom v súlade s Občianskym súdnym poriadkom. Krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol (str. 10, posledný odsek), že nemohol vziať do úvahy obsah podania žalovaných zo dňa 10. decembra 2009, pretože mu to neumožňuje ustanovenie § 205 ods. 3 OSP, podľa ktorého rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie. Predmetné ustanovenie sa však na danú situáciu vôbec nevzťahuje a jeho aplikáciou sa krajský súd dopustil ústavne neprípustného obmedzenia práva sťažovateľov na prístup k súdnej ochrane.

Ustanovenie § 205 ods. 2 OSP ustanovuje taxatívny zoznam odvolacích dôvodov, o ktoré môže účastník konania oprieť odvolanie vo veci samej. Uvedenie odvolacích dôvodov je nevyhnutnou náležitosťou odvolania práve z dôvodu, že odvolateľ nimi odvolaciemu súdu oznamuje, aký typ vady nachádza v prvostupňovom rozhodnutí, voči ktorému si uplatnil svoje právo na riadny opravný prostriedok. V danom prípade sťažovatelia v odvolaní výslovne uviedli, že dôvodom podania ich odvolania je, okrem iného, aj to, že okresný súd nesprávne právne posúdil celú vec. Z podania žalovaných preto bolo nepochybné, že uplatnili odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) OSP, t. j. nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom.

Ustanovenie § 205 ods. 3 OSP, ktorý zo systematického a logického hľadiska bezprostredne nadväzuje na odsek 2, ustanovuje, že dôvody odvolania nie je možné meniť či rozširovať po uplynutí lehoty na podanie odvolania. Z toho, že tento odsek systematicky

nadväzuje na odsek 2, vyplýva, že kým § 205 ods. 3 OSP ustanovuje, že nemožno po uplynutí lehoty množinu odvolacích dôvodov rozširovať, ustanovenie § 205 ods. 2 OSP vymedzuje práve túto množinu. Spolu teda definujú typy vád prvostupňových rozsudkov, ktoré nemožno po uplynutí odvolacej lehoty dopĺňať o iné, nové typy vád, t.j. nové odvolacie dôvody. V skratke, nie je síce možné, aby odvolateľ svoje odvolanie doplnil o nový odvolací dôvod, je však bezvýhradne prípustné, aby odvolateľ v priebehu odvolacieho konania včas uplatnený odvolací dôvod doplnil o podrobnejšiu naráciu a argumentáciu. Presne o takúto situáciu v danom prípade aj išlo, keď žalovaní podaním z 10. decembra 2009 neuplatnili nový odvolací dôvod, ale včas uplatnený odvolací dôvod doplnili o novú argumentáciu.

Tým, že krajský súd toto ich podanie z rozhodovania vo veci priamo vylúčil, nielen, že svojvoľne obmedzil sťažovateľov vo výkone ich procesných práv, tvoriacich súčasť ich práva na súdnu ochranu, ale zároveň aj opomenul svoju zákonnú povinnosť prihliadnúť na neplatnosť kúpnej zmluvy v situácii, keď tak v dôsledku absolútnej povahy tejto neplatnosti mal urobiť *ex officio*.

V konečnom dôsledku sa tak dôvodom, pre ktorý súd vylúčil zo svojho rozhodovania hmotnoprávnu otázku, na ktorú bol *ex officio* povinný odpovedať, ignorujúc pritom existujúce zjednocujúce stanoviská najvyššieho súdu k tejto otázke, stal extrémne reštriktívny a ústavne nekonformný výklad § 205 ods. 3 OSP, na základe ktorého krajský súd doplnenie odvolania o nové právne argumenty v prospech včas namietnutého odvolacieho dôvodu svojvoľne posúdil ako uplatnenie nového odvolacieho dôvodu. Inými slovami, v danej situácii nešlo ani tak o to, že by súd v rozpore so zásadou *iura novit curia* právo nepoznal, ale že sa svojvoľne rozhodol, že na danú vec platnú právnu úpravu jednoducho neuplatní...

V dôsledku skutočnosti, že predmetom napadnutého rozhodnutia je povinnosť sťažovateľov na úhradu peňažnej sumy, je *prima facie* dané, že zásahom do práva na prístup k súdu boli dotknuté aj vlastnícke práva sťažovateľov...

Napadnutý rozsudok predstavuje priamy zásah do práva sťažovateľov na súdnu ochranu v spojení s ich vlastníckymi právami, pretože ním krajský súd zbavil procesný úkon sťažovateľov akýchkoľvek právnych účinkov a odmietol sa vyjadriť k ťažiskovej právnej námietke sťažovateľov. V konkrétnej situácii, ktorá tvorí skutkový a právny kontext tohto dovolania, je vadnosť postupu a rozhodnutia krajského súdu zvýraznená ešte tým, že

extrémne formalistický a neprípustné zužujúci výklad § 205 ods. 3 OSP uplatnil ako dôvod pre výslovné ignorovanie právnej skutočnosti, zakladajúcej absolútnu neplatnosť kľúčového právneho úkonu a tým aj zákonnú povinnosť krajského súdu na túto skutočnosť prihliadnuť aj bez námietky.“

5. V petite sťažnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkom krajského súdu boli porušené ich označené práva, a súčasne žiadali, aby ústavný súd tento zrušil, vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal im náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistil, že táto má predpísané náležitosti, je podaná v zákonnej lehote, oprávnenou osobou, nie je neprípustná a na jej prerokovanie má právomoc.

9. Ústavný súd sa však pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal otázkou, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným

súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

10. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

11. Podstatná námietka sťažovateľov spočíva v tvrdenom zásahu krajského súdu do ich základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), ktorého sa mal dopustiť tým, že na ich argumentáciu uplatnenú v podaní z 10. decembra 2009, ktorá sa týkala absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, z ktorej vznikla žalovaná pohľadávka na doplatenie kúpnej ceny, neprihliadol z dôvodu, že túto neuplatnili v lehote na podanie odvolania, čím

vzhľadom na predmet konania zasiahol aj do ich vlastníckych práv. Podľa sťažovateľov bolo pritom povinnosťou krajského súdu vzhľadom na charakter tejto námietky na túto prihliadať z úradnej povinnosti.

12. Z príloh pripojených k sťažnosti ústavný súd zistil, že odvolanie sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu bolo pôvodne krajským súdom odmietnuté ako oneskorene podané (uznesenie sp. zn. 8 Co 463/05 z 11. apríla 2006). Dovolanie sťažovateľov proti tomuto omietajúcemu uzneseniu krajského súdu bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) taktiež odmietnuté (uznesenie sp. zn. 2 Cdo 201/06 z 21. marca 2007). Následne ústavný súd na základe sťažnosti M. S. nálezom sp. zn. IV. ÚS 379/08 z 9. apríla 2009 vyslovil, že najvyšší súd týmto uznesením porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Uznesením sp. zn. 4 Cdo 146/09 z 28. októbra 2009 najvyšší súd zrušil pôvodné odmietajúce uznesenie krajského súdu sp. zn. 8 Co 463/05 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Tieto rozhodnutia však nemali priamy dopad na podstatnú sťažnostnú argumentáciu, keďže sa nimi skúmala iba otázka včasnosti odvolania sťažovateľov, ktoré podali ešte 16. novembra 2005 s ohľadom na ne/naplnenie zákonnej fikcie doručenia rozsudku okresného súdu.

13. Ako je z uvedeného zrejmé, sťažovatelia potom, ako sa vec vrátila na krajský súd, podaním z 10. decembra 2009 okrem iného namietali aj absolútnu neplatnosť predmetnej kúpnej zmluvy z dôvodu, že nie je zošitá, ale len spojená kovovou sponou, cez ktorú je prelepená páska s pečiatkou matričného úradu. Zmluva teda nevytvára nedeliteľný celok v zmysle § 46 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto je absolútne neplatná. Touto otázkou sa však ústavný súd zaoberať nemohol, pretože nie je skutkovým súdom, v zásade nevykonáva dokazovanie a pre nedostatok právomoci nemôže rozhodovať o ne/platnosti právnych úkonov. Táto právomoc prislúcha výlučne všeobecným súdom a ústavný súd je povinný rešpektovať právoplatný rozsudok v občianskoprávnej veci (čl. 142 ods. 1 ústavy).

14. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa ústavný súd oboznámil s tou časťou odôvodnenia rozsudku

krajského súdu, ktorá bola pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti podstatná. Krajský súd najskôr poukázal na iné súdne konanie, v ktorom sa sťažovatelia ako žalobcovia domáhali, aby súd rozsudkom vyslovil neplatnosť predmetnej kúpnej zmluvy, pričom právoplatným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 103/00 z 18. novembra 2000 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 102/03 zo 4. decembra 2003 bola ich žaloba zamietnutá. Následne v rozhodujúcej časti odôvodnenia krajský súd uviedol:

„Na písomné podanie odporcov označené ako doplnenie odvolania (doručené odvolaciemu súdu dňa 10. 12. 2009) odvolací súd neprihliadal, a to s poukazom na ust. § 205 ods. 3 O.s.p.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (znenie platné od 1.9.2004)...

Ako je zrejmé z odtlačku prijímacej pečiatky súdu prvého stupňa, odporcovia podali odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa dňa 16. 11. 2005 osobne, t.j. včas. Zároveň im s týmto dňom uplynula odvolacia lehota. Po uplynutí odvolacej lehoty už odporcovia nemohli rozširovať dôvody odvolania tak, ako to urobili písomným doplnením odvolania zo dňa 10. 12. 2009, keďže rozšírenie dôvodov odvolania odporuje cit. ust. § 205 ods. 3 O.s.p. Z uvedených dôvodov odvolací súd uvedené písomné doplnenie odvolania nemohol vziať a teda ani nevzal do úvahy, neprihliadal naň.“

15. Ústavný súd sa takto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal tým, či rozsudok krajského súdu je ústavne udržateľný, t. j. či nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležite odôvodnený a či výklad procesného práva všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných noriem (m. m. I. ÚS 23/2010). Svojvôľa všeobecného súdu, prípadne neprípustne a nedôvodne reštriktívny či naopak extenzívny výklad pri aplikácii sťažovateľmi namietaného ustanovenia § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku by totiž za určitých okolností mohli viesť aj k zásahu do označených práv zaručených ústavou a dohovorom. V prípade sťažovateľov však takýto záver zistený nebol.

16. Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu podľa názoru ústavného súdu jasne a zrozumiteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré potvrdil rozsudok

okresného súdu. V odôvodnení napadnutého rozsudku dal krajský súd sťažovateľom síce stručnú, ale na strane druhej jasnú, zrozumiteľnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, prečo na nimi uplatnené argumenty obsiahnuté v podaní z 10. decembra 2009 s ohľadom na § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku neprihliadal. Vo vzťahu k uplatnenej námietke absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy navyše krajský súd jednak v odkaze na dôvody rozsudku okresného súdu, ako aj v rámci vlastného odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku zvýraznil, že táto neplatnosť bola na základe určovacej žaloby samotných sťažovateľov predmetom iného súdneho konania, a táto žaloba sťažovateľov bola právoplatne zamietnutá. Podľa § 159 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku je výrok právoplatného rozsudku záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány (vrátane súdov). Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prerokovávať znova. Krajský súd konajúci o odvolaní sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 47/03 z 25. mája 2005 bol takto viazaný právoplatným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 103/00 (v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 102/03), a keďže tento nebol zmenený alebo zrušený na základe mimoriadnych opravných prostriedkov a ani ústavným súdom (opak nebol tvrdený ani zistený), krajský súd ani nemohol dospieť v otázke neplatnosti kúpnej zmluvy k inému záveru.

17. Z uvedeného sa potom javí, že sťažovatelia sa podanou sťažnosťou na ústavnom súde domáhajú ochrany iluzórneho práva, keď namietajú neprípustnú redukciu rozsahu odvolacieho prieskumu krajským súdom. Ako však z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, tak ústava, ako aj dohovor chráni práva konkrétne a účinné, teda nie práva teoretické a iluzórne (m. m. I. ÚS 5/02). V konaní o sťažnosti takto ústavný súd poskytuje ochranu porušeným právam v prípade, ak sú tieto konkrétne a reálne, a nie v prípade, ak majú iba teoretický význam.

18. Nad rámec potreby, avšak reagujúc na sťažnostné námietky, ústavný súd stručne uvádza, že v zmysle ústavnej blankety podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon (čl. 46 ods. 4 ústavy) a zároveň platí, že domáhať sa základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy). V oblasti uplatňovania a ochrany subjektívnych práv

v rámci civilného procesu je základným právnym predpisom Občiansky súdny poriadok, ktorý je od účinnosti novely prijatej zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 501/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v odvolacom konaní založený na uplatňovaní tzv. neúplného apelačného systému v sporovom konaní. Tento odvolaciemu súdu v zásade až na zákonom ustanovené výnimky nedovoľuje, aby pri rozhodovaní o odvolaní vzal do úvahy dôkazy a skutočnosti, ktoré neboli uplatnené pred prvostupňovým súdom (§ 205a Občianskeho súdneho poriadku). Odvolaciemu súdu pri aplikácii tohto zákonného ustanovenia prislúcha posúdiť, či v konkrétnej právnej veci (i) určitá v odvolaní tvrdená skutočnosť je novou skutočnosťou, ktorá nebola uplatnená pred prvostupňovým súdom, a ak áno, či (ii) nie je naplnená niektorá zo zákonných výnimiek, ktorá z tejto skutočnosti aj napriek tomu, že nebola uplatnená pred prvostupňovým súdom, robí spôsobilý odvolací dôvod. Taktiež prislúcha odvolaciemu súdu posúdiť, či určitá právna argumentácia učená účastníkom konania po uplynutí lehoty na podanie odvolania (ako to bolo u sťažovateľov) bola alebo nebola súčasťou odvolacích dôvodov uplatnených v tejto lehote a v prípade negatívneho zistenia má právo na túto argumentáciu neprihliadať (§ 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku a contrario).

19. Z príloh, ktoré sťažovatelia pripojili k sťažnosti, je zrejmé (opak nebol tvrdený ani preukázaný), že námietku o neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu podľa § 46 ods. 2 Občianskeho zákonníka (chýbajúce podpisy účastníkov na jednej listine) neuplatnili ani (i) v konaní pred okresným súdom o neplatnosť kúpnej zmluvy vedenom pod sp. zn. 9 C 103/00, (ii) ani v konaní pred okresným súdom o zaplatenie doplatku kúpnej ceny za predaj nehnuteľnosti vedenom pod sp. zn. 5 C 47/03 a (iii) ani v odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 47/03, ktoré podali 16. novembra 2005. Túto okolnosť uplatnili až v doplnení odvolania 10. decembra 2009 a neskôr v sťažnosti podanej ústavnému súdu, a to aj napriek tomu, že sa v tejto súvislosti dovolávajú stanoviska najvyššieho súdu z roku 2001. Ústavný súd však ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti nemôže nahrádzať všeobecné súdy a ani naprávať nečinnosť sťažovateľov, ktorí určitú (podľa ich názoru relevantnú) právnu argumentáciu uplatnili až potom, ako o otázke neplatnosti kúpnej zmluvy bolo právoplatne a o ich povinnosti zaplatiť doplatok kúpnej

ceny neprávoplatne rozhodnuté. Súkromné právo je totiž založené na zásade „*vigilantibus iuris*“, teda bdelym patrí právo alebo nech si každý stráži svoje práva, ktorej procesným prejavom je aj namietané ustanovenie § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

20. V okolnostiach prípadu preto ústavný súd považuje postup krajského súdu za akceptovateľný a primerane argumentačne zdôvodnený. Napadnutý rozsudok preto nemožno považovať ani za svojvoľný či arbitrárny. Skutočnosť, že sa sťažovatelia s právnym názorom krajského súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). V rozsudku krajského súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do základného práva na súdnu ochranu sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd uzatvára, že rozsudok krajského súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Inak povedané, v sťažnosti absentuje ústavno-právny rozmer. V súvislosti s prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Nezistil totiž možnosť porušenia označeného práva sťažovateľov, ktorej reálnosť by mohol bližšie posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

21. Pokiaľ ide o namietané porušenie vlastníckych práv sťažovateľov (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu), ústavný súd aj napriek minimálnemu odôvodneniu sťažnosti v tejto časti uvádza, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru (kam patrí aj právo vlastníť a pokojne užívať majetok), ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (napr. II. ÚS 78/05). Keďže ústavný súd v rozsudku krajského súdu nezistil porušenie týchto ústavno-procesných princíпов, nemohlo dôjsť ani k zásahu do hmotného práva sťažovateľov vlastníť a pokojne užívať majetok. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

22. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľov (návrh na zrušenie rozsudku krajského súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), keďže tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2012